

Opetus- ja kulttuuriministeriö
Suomen ylioppilaskuntien liitto

Turun yliopiston ylioppilaskunnan lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi opintotukilain ja tuloverolain 127 §:n muuttamisesta

Lyhyesti

Turun yliopiston ylioppilaskunta pitää esitettyjä muutoksia opintotukilakiin huolestuttavina ja suhtaudumme lakiuudistukseen kokonaisuudessaan hyvin kriittisesti, vaikka esitystä on kohtuullistettu opintotuenselvityshenkilö professori Roope Uusitalon ehdotuksesta. Opiskelijat ovat valmiiksi Suomen vähävaraisin ryhmä. Historiallisen suuret leikkaukset opintotukeen ovat tuomittavia sekä koulutuksellisen ja yhteiskunnallisen tasa-arvon että opiskelijoiden hyvinvoinnin näkökulmasta.

Opintotukilain uudistamiselle on asetettu tavoitteeksi mittavien säästöjen lisäksi turvata opiskelijoiden mahdollisuus keskittyä päätoimiseen opiskeluun ja ripeään valmistumiseen. Opintotukijärjestelmälle asetetut säästöpainet tiukkoine aikatauluineen asettavat kuitenkin täysin kohtuuttomat raamit kehittämistyölle.

Toivomme, että hallitus arvioisi uudelleen tarpeen huoltajakorotuksen käyttöönottamiselle. Uudistus helpottaisi kaikista huonoiten toimeentulevan ryhmän ahdinkoa. Pohjoismaisessa vertailussa Suomi on ainoa maa, jossa huoltajakorotus ei ole käytössä ja sen tarve on todistettu useissa tutkimuksissa ja selvityksissä.

Jätämme lausuntomme ulkopuolelle toisen asteen opiskelijoiden opintotukeen kohdistetut uudistukset.

Korkeakouluopiskelijoiden opintorahan tasojen yhtenäistäminen toisen asteen opintorahan tasojen kanssa ja opintolainan valtioneuvoston nostaminen

Lakiesityksen mukaan korkeakouluopiskelijoiden opintorahan tasot ehdotetaan yhtenäistettäväksi toisen asteen opintorahan tason kanssa siten, että opintoraha on enintään 250,28 euroa kuukaudessa. Opintolainan valtioneuvoston määrä nousee 400 eurosta 600 euroon kuukaudessa Suomessa opiskelevalla ja 700 eurosta 800 euroon kuukaudessa ulkomailla opiskelevalla opiskelijalla. Opintolainavähennyksessä ja opintolainahyvityksessä huomioon otettava lainan määrä ehdotetaan säilytettäväksi nykytasolla.

Opintorahaan kohdistetut historiallisen suuret leikkaukset uhkaavat opiskelijoiden tasa-arvoa ja lisäävät opiskelijoiden taloudellista ahdinkoa. Vähävaraisista taustoista tulevilla opiskelijoilla tulisi olla jatkossakin samat mahdollisuudet hakeutua koulutuksen pariin ja keskittyä päätoimiseen opiskeluun, kuin opiskelijoilla, joiden perheillä on paremmat mahdollisuudet tukea lapsiaan taloudellisesti.

Vaikka opintolainan käyttöaste on kohonnut 2000-luvulla, epävarmat työmarkkinat ja pelko velkaantumisesta ajavat opiskelijoita tekemään enemmän töitä opintonsa rahoittaakseen. Lainapainotteisuuden lisääminen tulee lisämään opiskelun aikaista työssäkäyntiä ja pidentämään opiskeluaikoja. Opiskelijabarometrin (2016) mukaan suurimmaksi syyksi opintojen viivästymiselle opiskelijat mainitsevat työssäkäynnin. Opiskelijat työllistyvät eri tavalla aloista riippuen. Opiskelijoilla, jotka valmistuvat matalapalkkaisille aloille on heikommat mahdollisuudet selviytyä lainapainotteisen opintotuen aiheuttamasta velkataakasta. Tämä aiheuttaa yhteiskunnallista eriarvoistumista. Opintotukilain uudistuksessa opintolainan määrää lisätään merkittävästi, mutta käytännössä lainan suojaosuuksien tulevaisuus jätetään avoimeksi. Tämä on mielestämme huolestuttavaa.

Suhtaudumme esitykseen opintolainan valtioneuvoston myöntämiseen maksuhäiriöisille opiskelijoille varovaisesti. Toivomme, että hallitus selvittää tarkemmin, eri

asiantuntijatahoja, kuten Takuu-Säätiötä kuullen, mitä mahdollisia riskejä uudistuksella olisi.

Opintorahapainotteinen opintotukijärjestelmä luotiin 1990-luvulla keskellä lamaa. Tällöin mahdollisimman tasa-arvoinen opintotukijärjestelmä nähtiin yhteiskunnallisena panostuksena tulevaisuuteen.

Ylioppilaiden terveydenhoitosäätiön teettämän korkeakouluopiskelijoiden terveystutkimuksen(2014) mukaan yli kymmenes opiskelija on alttiina vakavalle uupumukselle. Opiskelijoiden kokema stressi on ollut tasaisessa nousussa. Tasapainoilu työn, vapaa-ajan ja opiskelun välillä sekä jatkuva huoli toimeentulosta uhkaa opiskelijoiden terveyttä. Tutkimusten mukaan korkeakoulutetut opiskelijat tekevät Suomen pisimmät urat. Suomen tavoitteena tulisi olla terveiden ja hyvinvoivien opiskelijoiden saaminen työmarkkinoille.

Käytettävissä olevien opintotukikuukausien määrän leikkaaminen

Lakiesityksen mukaan kaikkiin korkeakouluopintoihin tarkoitettu tukiaika lyhenee kymmenellä kuukaudella 64 kuukaudesta 54 kuukauteen tukikuukauteen. Tämän lisäksi tutkintokohtainen tukiaika lyhenee kahdella kuukaudella.

Opintotukilakia on muutettu tiuhaan tahtiin. Jatkuvat uudistukset opintotukiaikoja koskevaan sääntelyyn ovat aiheuttaneet sen, että voimassa olevan lainsäädännön perusteella on useita eri aikoina opintonsa aloittaneita koskevia erilaisia tukiaikoja. Viimeksi opintotukikuukausia on leikattu vuonna 2014.

Jatkuvat muutokset vaikeuttavat järjestelmän ymmärrettävyyttä, tuen toimeenpanoa ja kehittämistä. Tästä huolimatta opiskelijoiden käytössä olevia opintotukikuukausia esitetään jälleen leikattavaksi. Sen lisäksi, että uudistus monimutkaistaa opintotukijärjestelmää, se vähentää opiskelijan näkökulmasta opintotuen jouston minimiin. Vuonna 2016 julkaistun opiskelijabarometrin mukaan 26% opiskelijoista oli huolissaan tukikuukausiensa riittävydestä (pohjustuen vuoden 2014 tukikuukausi

---

määrään). Leikkaukset lisännevät toimeentulotuen käyttöä ja opiskelun aikaista työssäkäyntiä varsinkin opintojen loppupuolella.

Ihmettelemme myös miksi opintotukijärjestelmää yksinkertaistavat uudistukset, kuten opintotuen kaksipuolaisuudesta ja vähimmäisopiskelun vaatimuksesta luopuminen ovat jätetty lakiuudistuksen ulkopuolelle.

Huoltajakorotus

Suomi on Pohjoismaista ainoa maa, jossa opintotukeen ei sisälly huoltajakorotusta. Useissa tutkimuksissa (mm. OKM:n Opiskelevat lapsiperheet ja opintouki, 2011 ja TYYn Opiskelevien lapsiperheiden tilannetta kartoittava tutkimus, 2014) on todettu, että opiskelevien perheellisten taloudellinen tilanne on erittäin huolestuttava. Toivomme, että hallitus ottaa opintotuki uudistuksessa huomioon tämän, usein köyhyysrajan alapuolella olevan, ryhmän ja ottaa käyttöön opintotuen huoltajakorotuksen.

Lopuksi

Opintotukea kehitetään koulutuspoliittisista näkökulmista. Tästä johtuen on mielestämme arveluttavaa, että lausuntoja opintotukilain muutoksista ei ole pyydetty korkeakouluilta itseltään, Helsingin yliopistoa lukuun ottamatta. Helsingin yliopisto on tämän lisäksi yliopistoista ainoa, joissa ei enää ole opintotuen ratkaisutoimintaa.

Pidämme ehtona uudistuksille opiskelijoiden siirtämistä yleisen asumisentuen piiriin. Opiskelijoiden asumisentuen tulisi olla ympärivuotista, vastata paremmin reaalisia asumiskustannuksia ja olla irti opintosuoritusvaatimuksista.

Olemme tyytyväisiä, että opiskelijan omien tulojen perusteella takaisinperittäväksi määrätyn opintorahan ja asumislisän korotusta lasketaan 7,5 prosenttiin. Tämä on kuitenkin laiha lohtu kokonaisuudistuksessa. Opiskelijan tulorajoja esitetään sidottavaksi ansiotasoindeksiin, kuitenkin niin, etteivät tulorajat laske. Opintotuen kehittämisen pääpainopiste tulisi olla opintorahapainotteisen opintotuen turvaamisessa ja näin päätoimisen opiskelun mahdollistamisessa. Olemme kuitenkin sitä mieltä, että kokonaisuudistuksen huomioon ottaen tulorajoja olisi voinut korottaa tätä enemmän.

TURUSSA 15.8.2016

TURUN YLIOPISTON YLIOPPILASKUNTA

Riina Lumme

Hallituksen puheenjohtaja

Lisätietoja antaa:

TYYN sosiaalipoliittinen asiantuntija Minttu Naarminen, tyy-soposihteeri@utu.fi

Turussa xx.9.2015

TURUN YLIOPISTON YLIOPPILASKUNTA

Riina Lumme

Hallituksen puheenjohtaja

Rauli Elenius

Pääsihteeri

Lisätietoja:

Sosiaalipoliittinen asiantuntija Minttu Naarminen, puh. 044 796 1078, tyy-soposihteeri@utu.fi